

SIBERIAN STUDIES (SAD)

SİBİRYA ARAŞTIRMALARI DERGİSİ ЖУРНАЛ ИССЛЕДОВАНИЙ СИБИРИ

ISSN: 2147-8104

2014 / 5

Kapak Resmi: Mehmet BAŞBUĞ, 2014.

KAPAK RESMİ / COVER: Prof. Dr. Mehmet BAŞBUĞ, “Kam”, “Shaman” 2014.
MİSAFİR EDİTÖR / GUEST EDITOR: Prof. Dr. Fatih KİRİŞÇİOĞLU

Siberian Studies (SAD); Saha (Yakut), Hakas, Altay, Tuva, Dolgan ve bu bölgede yaşayan diğer Türk toplulukları başta olmak üzere; Sibirya'da yaşayan halkların dilleri, edebiyatları ve kültürleri üzerine yapılan araştırmaları yayımlamayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte Türk Dünyasıyla ilgili yapılan nitelikli çalışmalar da dergi de yayımlanabilir. Dergideki makaleler; BAHAR, GÜZ ve KIŞ dönemleri olmak üzere yılda üç kez yayımlanmaktadır. Sibirya Araştırmaları "Açık Erişim" bir dergidir. SAD'a gönderilen yazılar, önce editörce dergi ilkelerine ve yazım kurallarına uygunluk açısından incelenir. Uygun görülen yazılar Yayım Kuruluna iletilir. Yayım Kurulu, gelen yazının içeriğini inceler; makaleyi ilgili alanda en az 2 hakeme gönderir. Yayım Kurulu, makaleler hakkındaki kararı hakem raporlarına göre verir. Yayım Kurulu tarafından yayımlanmasına karar verilen yazılar editörce yayım sırasına alınır ve yazarlara bilgi verilir.

SAD'da yayımlanması kabul edilen yazıların telif hakkı SAD'a devredilmiş sayılır. Yayımlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergideki yazı ve fotoğraflardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

SAD'ın yayım dili Türkçe, İngilizce ve Rusça'dır. Ancak her sayıda derginin üçte bir oranını geçmeyecek şekilde diğer dillerde yazılmış yazılara da yer verilebilir.

About SAD

Articles to be sent to *Siberian Studies (SAD)* are expected to be original and to contribute to universal science. Besides, the journal gives place to articles and interviews that introduce scientists, artists and publications.

In order for an article to be published in *SAD*, it is necessary for it not to be published anywhere before or accepted to be published. Papers that have been presented in a symposium or conference before but have not been published and studies produced from postgraduate thesis are also welcomed.

SAD is published three times a year: Winter, Spring, Fall. The journal is sent to the libraries in the country and abroad, international index institutions and subscribes by the editorial board within a month after publication.

Принципы публикации журнала Исследований Сибири

Siberian Studies (SAD) «Журнал исследований Сибири» приглашает к сотрудничеству специалистов в области языка, литературы, фольклора, искусства, культуры и этнографии народов, проживающих на территории Сибири и Дальнего Востока, а также тюркских народов других регионов мира. Научные работы для журнала должны быть оригинальными и вносить вклад в научную сферу. Вместе с этим журнал открыт для работ научных деятелей, освещающие новые публикации и события, а также для репортажей. Журнал принимает не опубликованные ранее в другом издании или принятые к опубликованию, но не опубликованные, научные статьи. Презентованные ранее на симпозиумах, конгрессах и других научных собраниях, но не опубликованные доклады и работы на базе магистерских и докторских диссертаций.

Оценка докладов

Работы, отправленные на публикацию в журнал *Siberian Studies (SAD)*, проверяются редактором в соответствии с уставом журнала и правилами оформления текста. Соответствующие работы будут отправлены на рассмотрение Редколлегии. Работы подвергаются содержательному анализу Редколлегии, затем отправляются двум судьям в зависимости от области научной работы. Затем в соответствии с отчетами судей Редколлегия принимает окончательное решение о публикации статьи. Принятые Редколлегией статьи ставятся редактором в очередь на публикацию, авторам сообщается об этом. Авторские права принятых на публикацию научных работ передаются журналу *Siberian Studies (SAD)*. Ответственность за содержимое статьи несет автор. Изображения и тексты в журнале могут быть использованы в качестве источника.

SIBERIAN STUDIES (SAD)

**SİBİRYA ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
ЖУРНАЛ ИССЛЕДОВАНИЙ СИБИРИ**

www.siberianstudies.org

Sanat ve Dil Araştırmaları

Enstitüsü

www.sada.org.tr

Cilt 2, Sayı 5, 2014

ISSN: 2147-8104 DOI: 10.7816/sad

Cilt/Volume 2 Sayı/Issue 5 Güz/Fall 2014

İmtiyaz Sahibi / Publisher

Sanat ve Dil Araştırmaları Enstitüsü

Genel Yayın Yönetmeni / Editor in Chief

Prof. Dr. Tatiana KRAYUSHKINA

Elektronik Yayın Yönetimi / Web Management and Design

Eřref YARIMCA

Editör Yardımcısı / Assistant Editor

Doğan ÇOLAK

Düzeltili/Revision

Gökçen BİLGİN, Lyaysan HAYRNUROVA, Erhan ÖZHAN, B. Yavuz PEKACAR, Buket YALÇIN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor

Fırat BAŞBUĞ

Yayımcı Adresi/Publisher Address: Arzuhal Sokak, No:9, 42090 Meram/KONYA

(SAD; CEEOL, Index Copernicus, Crossref ve Asos Index tarafından listelenmektedir.)

Yayım Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Ekrem ARIKOĞLU
(Gazi Üniversitesi, TÜRKİYE)

Prof. Dr. Kadıralı KONKOBAYEV
(Manas Üniversitesi, Bişkek- KIRGIZİSTAN)

Prof. Dr. Evgeniya KUZMINA
(Institute of Philology of the Siberian Branch of Russian Academy of Sciences-RUSYA)

Prof. Dr. M. Fatih KİRİŞÇİOĞLU
(Gazi Üniversitesi, TÜRKİYE)

Prof. Dr. Flera SAYFULINA
(Institute of Philology and Arts of the Kazan Federal University-Kazan, RUSYA)

Doç. Dr. Ercan ALKAYA
(Fırat Üniversitesi, TÜRKİYE)

Doç.Dr. Lyaylya MINGAZOVA
(Institute of Philology and Arts of the Kazan Federal University-Kazan, RUSYA)

Doç. Dr. Aynur TIMERHANOV
(G. İbragimov Institute of Language, Literature and Arts,
Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan, RUSYA)

Dr. Rufina MATVEEVA
(Institute for Mongolian, Buddhist and Tibetan Studies of the Siberian Branch of the Russian
Academy of Sciences- Ulan-Ude, Republic of Buryatia, RUSYA)

Dr. Nadezhda OYNOTKINOVA
(Institute of Philology of the Siberian Branch of Russian Academy of Sciences, Novosibirsk-RUSYA)

DANIŐMA KURULU / ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Mehmet AA

(Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir-TÜRKİYE)

Prof. Dr. Remzi ATAÖĐLU

(Manas Üniversitesi, Bişkek-KIRGIZİSTAN)

Prof. Dr. Mehmet BAŞBUĞ

(Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi,
Bişkek-KIRGIZİSTAN)

Prof. Dr. zkul ÇOBANOĞLU

(Hacettepe Üniversitesi, TÜRKİYE)

Prof. Dr. Remzi DURAN

(Selçuk Üniversitesi, Konya-TÜRKİYE)

Prof. Dr. Tuncer GÜLENSOY

(Ankara-TÜRKİYE)

Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL

(Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,
İstanbul-TÜRKİYE)

Prof. Dr. Mehmet TUNÇEL

(Erciyes Üniversitesi, Kayseri-TÜRKİYE)

Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN

(İzmir-TÜRKİYE)

Prof. Dr. Mustafa NER

(Ege Üniversitesi, İzmir-TÜRKİYE)

Prof. Dr. Hacali NECEFOĐLU

(Kafkas Üniversitesi, Kars-TÜRKİYE)

Doç. Dr. Figen GÜNER DİLEK

(Gazi Üniversitesi, TÜRKİYE)

Doç. Dr. Oxana IVANOVA

(M.K.Ammosov Northeastern Federal
University, Yakutsk-RUSYA)

Doç.Dr. Tatyana JUKOVA

(Far Eastern Federal University, Vladivostok-
RUSYA)

Doç. Dr. Esra KARABACAK

(Yakın Doėu Üniversitesi, LefkoŐe-KKTC)

Doç.Dr. Gerasim LEVİN

(M.K.Ammosov Northeastern Federal
University, Yakutsk-RUSYA) (21.06.1965-
20.08.2014)

Doç.Dr. Elena TIHONOVA

(Institute for Mongolian, Buddhist and Tibetan
Studies of the Siberian Branch of the Russian
Academy of Sciences- Ulan-Ude, Republic of
Buryatia, RUSSIA)

Doç. Dr. Abdulselam ARVAS

(Çankırı Karatekin niversitesi- Çankırı- TÜRKİYE)

Doç. Dr. Muvařak DURANLI

(Ege Üniversitesi-İzmir-TÜRKİYE)

Doç. Dr. İlyas TOPSAKAL

(İstanbul Üniversitesi, İstanbul-TÜRKİYE)

Yrd. Doç. Dr. Ferah TÜRKER

(Ege Üniversitesi, İzmir-TÜRKİYE)

Yrd. Doç. Dr. mral DEVECİ

(Muėla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muėla-
TÜRKİYE)

Arzhaana SYURYUN

(Institute for Linguistic Studies of the Russian
Academy of Sciences, Saint-Petersburg-RUSYA)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ALTAY TÜRKLERİNİN DESTANI MAADAY KARA'DA KADIN KARA ŞAMAN TİPİ BAĞLAMINDA ABRAM MOOS KARA TAACI KARAKTERİ ÜZERİNE BAZI TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER / Zülfikâr BAYRAKTAR	1
BURUT ETNİK ADI ÜZERİNE / Nurbek C. COLDOŞEV	25
YAKUTÇAYLA TANIKLANABİLEN HAPAX LEGOMENON'LAR-II: Ünsüzle Başlayan Hapax'ların Durumu / Hülya YILDIZ	37
SAHA (YAKUT) KAMLARININ KIYAFET ADLARI VE SEMBOLİZE ETTİĞİ ANLAMLAR / Mehtap SOLAK SAĞLAM	55
EVENKLERİN TOPLUMSAL VE SİYASAL DÖNÜŞÜMLERİ / Mustafa Can TEZİÇ	75
ДЕМОНОЛОГИЧЕСКИЕ РАССКАЗЫ В СОВРЕМЕННОМ БУРЯТСКОМ ФОЛЬКЛОРЕ / Natalia NIKOLAEVA	97
JURCHEN CAVALRY / Stanislav PROKOPETS	121
TUVA TÜRKÇESİNDEKİ ENKLİTİKLER ÜZERİNE / Fırat BAŞBUĞ	133

2. CİLDİN HAKEMLERİ

Prof. Dr. Mehmet AÇA

Prof. Dr. Ekrem ARIKOĞLU

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU

Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ

Prof. Dr. Sadettin GÖMEÇ

Prof. Dr. M. Fatih KİRİŞÇİOĞLU

Prof. Dr. Tatiana KRAYUSHKINA

Prof. Dr. Evgenia KUZMINA

Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL

Prof. Dr. Naciye YILDIZ

Doç. Dr. Ercan ALKAYA

Doç. Dr. Abdulselam ARVAS

Doç. Dr. Muvaffak DURANLI

Doç. Dr. Feyzi ERSOY

Doç. Dr. Yavuz KARTALLIOĞLU

Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

Doç. Dr. Elena TIHONOVA

Doç. Dr. Erdem UÇAR

Doç. Dr. Gülsüm KİLLİ YILMAZ

Yrd. Doç. Dr. Erhan AKTAŞ

Yrd. Doç. Dr. Ferah TÜRKER

Yrd. Doç. Dr. Dilek TÜRKYILMAZ

Dr. Darima BURCHINA

Dr. Elena FADEEVA

Dr. Roman GVOZDEV

Dr. Nadezhda OYNOTKINOVA

Dr. Galina POPOVKINA

Dr. Elena SAMRINA

Dr. Arzhaana SYURYUN

Dr. Fatih YAPICI

Değerli Bilim İnsanları,

Sibirya, Ural Dağlarından Büyük Okyanus'a kadar uzanan 13 milyon m²lik, dillerin ve dinlerin iç içe yaşadığı büyük bir bölgenin coğrafi adıdır. Bu bölge toprak altındaki mamutları, yeryüzünde farklı inanç ve gelenekleri ve çözülemeyen resimyazılarıyla, gökyüzünde sabahı olmayan geceleri ile gizemli, gizemi kadar yeraltı ve yerüstü zenginlikleriyle de ilim âlemini kendisine çağıran bir coğrafyadır.

Ülkemizde Sibirya üzerine yapılan çalışmalar diğer Türk toplulukları üzerine yapılan çalışmalara nazaran çok daha azdır. Bölgenin 16.yy.'da keşfedilmesi ve Türkiye'ye uzaklığı da bu hususta önemli rol oynamıştır. Ülkemiz, Kazak, Kırgız, Türkmen, Özbek, Tatar ve diğer Türk toplulukları üzerinde ihtisas sahibi olan birçok araştırmacıya-uzmana sahipken söz konusu Sibirya olduğunda bu araştırmacıların sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır.

Türkiye Türklükbilimi dün bulunduğu noktadan çok ileridedir. Yeterli olmasa da son yıllarda özellikle genç araştırmacıların Sibirya ile yakından ilgilendiğini görmekteyiz. Bu sayısının editörlüğünü üstlendiğim Sibirya Araştırmaları Dergisinin Saha (Yakut), Hakas, Altay, Tuva, Dolgan ve Sibirya'da yaşayan diğer Türk toplulukları başta olmak üzere; bu bölgede yaşayan halkların dilleri, edebiyatları ve kültürleri üzerine yapılan araştırmaları yayımlamayı amaçlamış olması ülkemizde Sibirya araştırmalarındaki ivmeyi gösterir niteliktedir. Sibirya Araştırmaları Dergisinin ilerleyen yıllarda sadece Türkiye Türkolojisine değil, dünya Türkolojisine de önemli katkılar sunacağına inanıyorum. Başta derginin editörü, Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Bölümünden Prof. Dr. Tatiana KRAYUSHKINA ve editör yardımcısı Doğan ÇOLAK olmak üzere derginin sizlere ulaşmasında emeği geçen bütün ekibi kutluyorum. Dileğimiz bu ve benzeri çalışmaların, araştırmacıların sadece sayısıyla değil kalitesiyle de artması ve hak ettiği değeri görmesidir.

Prof. Dr. Fatih KIRIŞÇIOĞLU

Ankara, Güz / 2014